

**D.I. Mukumova, R.X. Fayzullaev,
A.A. Jumanov, S.B. Yarova**

Boshqaruv psixologiyasi

O'quv qo'llanma /

**TOSHKENT
2023**

*Ushbu o‘quv qo‘llanma „TIQXMMI“ Milliy tadqiqot universiteti rektorining
2022-yil 14 maydagi 180 a/f-sonli buyrug‘i asosida chop etishga
ruxsat etilgan.*

ANNOTATSIYA

Ushbu o‘quv qo‘llanmada tashkilotning amaliy ishlar sharoitida boshqaruv qarorlarini qabul qilish muammolarini ko‘rib chiqilgan. Muallif rahbarning xodimlar bilan munosabatini, ularni unumli hamkorlik qilish yo‘llarini, nizoli vaziyatlarni hal etish usullarini tahlil qiladi. guruhiy dinamika, muzokara jarayonlari va qaror qabul qilish texnologiyasiga alohida e’tibor beriladi. O‘quv qo‘llanma talabalar, aspirantlar, ta’lim muassasalari magistrantlari va o‘qituvchilarga, barcha boshqaruv muammolariga qiziquvchilarga qaratilgan.

Shu bilan bir qatorda ushbu o‘quv qo‘llanma texnik ta’limi yo‘nalishlarining barcha talabalariga yo‘naltiriladi.

АННОТАЦИЯ

В учебном пособии рассматриваются проблемы принятия управленческих решений в условиях практической работы организации. Анализируются взаимоотношения руководителя с персоналом, способы их продуктивного сотрудничества, методы решения конфликтных ситуаций, особое внимание уделяется групповой динамике, переговорным процессам и технологии принятия решений. Книга адресована студентам, аспирантам, магистрам и преподавателям учебных заведений, всех интересующихся проблемами управления.

Адресуется всем студентом технического образования.

ANNOTATION

The textbook deals with the problems of making managerial decisions in the conditions of practical work of the organization. The author analyzes the relationship of the Manager with the staff, ways of their productive cooperation, methods of resolving conflict situations. special attention is paid to group dynamics, negotiation processes and decision-making technology. The book is addressed to students, postgraduates, masters and teachers of educational institutions, all interested in management problems.

It is addressed to all students of technical education.

Taqrizchilar: **D.O. Ximmataliev** - Chirchiq Davlat pedagogika instituti professori, pedagogika fanlari doktori

D.A. Mustafaeva – “TIQXMMI”-MTU. “Professional ta’lim va jismoniy madaniyat” kafedrasi dotsenti (PhD)

D.I. Mukumova, R.X. Fayzullaev, A.A. Jumanov, S.B. Yarova
/ Boshqaruv psixologiyasi /
O‘quv qo‘llanma. -T.: “TIQXMMI” MTU, 2023. - 232 bet.

**©. “TOSHKENT IRRIGATSIYA VA QISHLOQ XO‘JALIGINI
MEXANIZATSİYALASH MUHANDISLARI INSTITUTI”
MILLIY TADQIQOT UNIVERSITETI
 (“TIQXMMI” MTU), 2023 y.**

M U N D A R I J A

So‘z boshi.....	5
Mavzu 1. “Boshqaruv psixologiyasi” faniga kirish.....	13
1. Boshqaruv alohida fan va san’at sifatida.	
2. Boshqaruv psixologiyasining predmeti va obyekt.	
3. Ilmiy qarashlari.	
4. Boshqaruv psixologiyasining shakllanish tarixi.	
Mavzu 2. Boshqaruv psixologiyasining asosiy tushunchalari. Boshqaruv subyekti va obyektning psixologiyasi.....	25
1. Boshqaruv psixologiyasining tamoyillari va usullari.	
2. Boshqaruv faoliyatining psixologik mexanizmlari.	
3. Boshqaruvchilik tafakkurining evolyusiyasi.	
4. Boshqaruv predmeti va obyekt psixologiyasi.	
5. Tashkilotchi sifatida menedjera qo‘yiladigan psixologik talablar.	
Mavzu 3. Xodimlarni boshqarishda zamonaviy gumanitar paradigm.....	48
1. Xodimlarni boshqarishda shaxs nazariyasi.	
2. Menejment, uning turlari va vazifalari.	
3. Tashkilot ma’muriyatining o‘ziga xos xususiyatlari.	
4. Boshqaruv muloqoti qonuniyatları	
Mavzu 4. Xodimlarning mehnat motivatsiyasi va boshqaruv samaradorligi.	66
1. Insoniy munosabatlar tushunchasi	
2. Motivatsiya tushunchasi va uni boshqarishdagi o‘rni	
3. Boshqaruv amaliyotida psixologik ta’sir	
4. Xodimlar motivatsiyasiga ta’sir ko‘rsatishning asosiy vositalari.	
Mavzu 5. Nazorat qilishda boshqaruv qarorlarini qabul qilish yondashuvlari va ularning tasnifi.....	87
1. Tasniflash boshqaruv qarorlarini qabul qilish	
2. Boshqaruv qarorlarini qabul qilishga yondashuvlar	
3. Boshqaruv qarorlarini optimallashtirish usullari.	
4. Boshqaruv qarorlarini ishlab chiqish bosqichlari.	
Mavzu 6. Biznesda o‘zaro aloqa va boshqaruv mojarolari.....	108
1. Ishbilarmonlik muloqoti asoslarini inson muloqotining psixologik xususiyatlari nuqtai nazaridan o‘rganish.	
2. Ishbilarmonlik aloqasining guruhiy shakllari.	
3. Ishbilarmonlik suhbatining asosiy bosqichlari. Muzokara jarayonini o‘tkazish.	
4. Muloqot jarayonida jamoa a’zolarining psixologik o‘zaro munosabatlari.	
5. Boshqaruv faoliyatidagi ziddiyat; nizoning ijtimoiy roli, uning sabablari va shakllari.	
Mavzu 7. Boshqaruv qarorlarini qabul qilish faoliyatining psixologik xususiyatlari.....	147
1. Boshqaruv qarorlarini qabul qilish faoliyatining psixologik xususiyatlari..	
2. Menedjer faoliyati tarkibida boshqaruv qarorlari.	
3. Aql (tafakkur jarayonlari) va boshqaruv faoliyatining samaradorligi.	
4. Normal va o‘ta og‘ir mehnat sharoitlarida kasbiy moshlashuv va illat.	

5. Kasbiy shaxs rivojlanishining tadqiqot usullari.	
Mavzu 8. Inqirozni boshqarish psixologiyasi.....	167
1. Inqirozli vaziyatda shaxs va tashkilot o‘rtasidagi o‘zaro munosabatlar psixologiyasi	
2. Inqiroz sharoitida shaxsiy xulq-atvor xususiyatlari va ularning inqirozga qarshi boshqaruv samaradorligiga ta’siri	
3. Inqirozga qarshi qarorlar qabul qilish psixologiyasi	
4. Inqirozning asosiy omillari	
5. Ishda bir xillik va ruhiy zo‘riqish holati	
Mavzu 9. Tashkilotlarda strategiyani amalga oshirish.....	191
1. Strategik o‘zgarishlarni amalga oshirish xususiyatlari.	
2. Tashkilotning rivojlanish strategiyasini ishlab chiqish	
3. Tashkilotning korporativ madaniyatini shakllantirish psixologiyasi.	
4. Korporativ madaniyatning kompaniya hayotidagi o‘rni.	
5. Korporativ madaniyatdagi o‘zgarishlar.	
XULOSA.....	223
GLOSSARIY.....	227
ILOVALAR.....	238
ADABIYOTLAR RO‘YXATI.....	245

BOSHQARUV PSIXOLOGIYASI

/ O‘quv qo‘llanma /

Mualliflar:

Muqumova Dilrabo Inatovna – “Professional ta’lim va jismoniy madaniyat” kafedrasi dotsenti

Fayzullaev Rustam Xamroevich – “Professional ta’lim va jismoniy madaniyat” kafedrasi v.b. dotsenti (PhD)

Jumanov Alisher Asatillaevich – “Professional ta’lim va jismoniy madaniyat” kafedrasi assistenti.

Yarova Sevara Boxodir qizi – “Professional ta’lim va jismoniy madaniyat” kafedrasi tayanch doktoranti

Muharrir: M. Mutafoeva

„TIQXMMI“ Milliy tadqiqot universiteti rektorining buyrug‘i asosida chop etishga ruxsat etilgan.

**D.I. Mukumova, R.X. Fayzullaev,
A.A. Jumanov, S.B. Yarova**

/ Boshqaruv psixologiyasi /

O'quv qo'llanma/